

Muzikale monologen van de pioniers van het moderne pianorecital

VOLSTREKTE TEGENPOLEN

*Vanuit zijn privékerk in Frankrijk vertelt pianist en voormalig wonderkind **KIT ARMSTRONG** over *The Visionaries of Piano Music*, zijn nieuwste album. Daarop staan de harmonieuze William Byrd en de vurige John Bull centraal. Met hen begon de westerse traditie van kunstmuziek als pure, abstracte zelfexpressie. Een gesprek over de wortels van het moderne pianorecital.*

Tekst: MYRTHE MEESTER
Foto's: MARCO BORGGREVE

Onze Zoommeeting is begonnen, maar Kit Armstrong is nog nergens te bekennen. Op het beeldscherm verschijnt een grijs kerkinterieur met een marmeren heiligenbeeld op het altaar en een vleugel in de hoek. Dit moet Église Sainte-Thérèse zijn, de Franse plattelandskerk die Armstrong in 2012 heeft aangekocht en tot cultureel centrum heeft omgetoverd. Na wat gestommel komt de 29-jarige Amerikaanse pianist, voormalig wonderkind en protégé van Alfred Brendel, het beeldscherm binnenwandelen. “Ja, dit is mijn eigen kerk”, bevestigt hij. “Mijn appartement bevindt zich in de voormalige sacristie, hier achter me.” Hij maakt een wijzend gebaar over zijn schouder, langs het beeld van de heilige Theresia van Lisieux, die ons hele gesprek stilzwijgend gadeslaat. Normaal gesproken organiseert Armstrong geregeld concerten voor de bevolking van Hirson, het Noord-Franse plaatsje waar zijn privékerk annex concertzaal staat. Tijdens de lockdown schakelde hij over op gestreamde pianorecitals, die hij onder de noemer *Musique, ma patrie!* op YouTube plaatste. Zijn analytische toelichtingspraatje bij ieder recital herinnert eraan dat Armstrong niet alleen concertpianist is, maar ook afgestudeerd wiskundige en componist. Naast Mozart, Liszt en Debussy brengt hij op zijn YouTube-kanaal zo nu en dan een eigen compositie ten gehore. Van de springerige *Chicken Sonata*, die hij als zesjarige voor zijn kippen componeerde, tot *3 Impressionen* uit 2013, een dromerige ode aan het impressionisme, geschreven voor de linkerhand.

RECHTSTREEKS KANAAL

Over William Byrd (1540-1623) en John Bull (1562-1628), de Britse virginalisten die centraal staan op zijn nieuwste album, kan Armstrong bevlogen en diepgravend vertellen. “Byrd en Bull waren de eersten die instrumentale muziek ontwik-

Église Sainte-Thérèse-de-l'Enfant-Jésus de Hirson

kelden tot iets dieps, abstracts en expressiefs wat op zichzelf staat, geen concreet verhaal vertelt en niet fungeert als achtergrondmuziek of begeleiding. Onze moderne abstracte muziek is bij hen begonnen. Tot die tijd bestond er nog geen muziek als pure zelfexpressie”, legt Armstrong uit. “Als eersten in de geschiedenis wijdden Byrd en Bull hun leven aan het bespelen van een toetsinstrument. Zij gingen op zoek naar het maximale wat je met zo’n instrument kunt bereiken, namelijk polyfone muziek in je eentje spelen. Je hoeft als pianist niet te repeteren met een groep andere musici. Dat maakt het mogelijk om een muzikale monoloog te houden en als individu een rechtstreeks kanaal tussen componist en publiek te vormen.” Hoewel Byrd en Bull samen aan de wieg van het moderne pianorecital stonden, waren ze »

“BYRD EN BULL WAREN DE EERSTEN
DIE INSTRUMENTALE MUZIEK
ONTWIKKELDEN TOT IETS DIEPS,
ABSTRACTS EN EXPRESSIEFS”

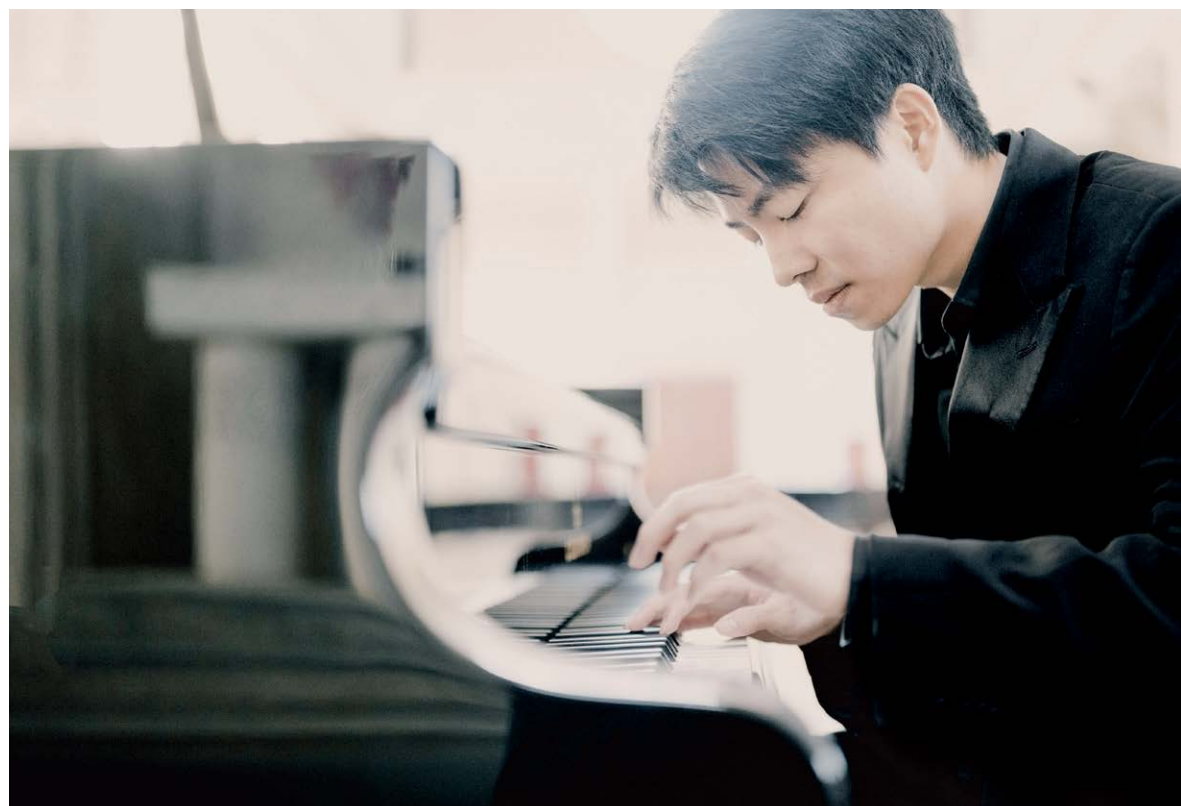
**Paspoort
KIT
ARMSTRONG**

Geboren: 1992,
Los Angeles (VS)

Beroep: pianist,
componist

Opleiding: als
negenjarige
begon hij zijn
universitaire
studies wiskunde,
natuurkunde en
biologie. Vanaf
zijn elfde
studeerde hij
piano en composi-
tie aan de
conservatoria van
Philadelphia en
Londen en vanaf
zijn dertiende
kreeg hij pianoles
van Alfred
Brendel

Prijzen: Leonard
Bernstein Award
2010, Beethoven
Ring 2018, zes
Morton Gould
Young Composer
Awards

qua temperament elkaars volstrekte tegenpolen. “Uit Bulls biografie kunnen we opmaken dat hij overal waar hij kwam voor opschudding zorgde”, vertelt Armstrong geamuseerd. “Hij was iemand die voortdurend in de gevangenis belandde en problemen kreeg door zijn affaires met meisjes en vrouwen. Uiteindelijk moest hij Engeland ontvluchten en kwam hij in België terecht, waar hij de vaste organist werd van de Antwerpse kathedraal.”

EMOTIONELE IMPACT

Die turbulente levensloop is duidelijk terug te horen in Bulls onstuimige muziek. Armstrong: “Neem zijn *Fantastic Pavan* en *Fantastic Galliard* bijvoorbeeld, die heel chaotisch geconstrueerd zijn en naar alle kanten uitwaaiëren. Bull schreef het soort muziek dat je pas goed kunt waarderen als je zelf ooit dronken, furieus of anderszins bedwelmd bent geweest.” Omdat hij zijn muzikale zinnen niet altijd afmaakte, kunnen zijn composities de luisteraar een richtingloos en ongemakkelijk gevoel bezorgen. “Bull streefde naar een zo groot mogelijke emotionele impact”, aldus Armstrong. “Daarin had hij wel iets weg van een negentiende-eeuwse romanticus.” Byrd daarentegen was een uiterst ratio-

neel en harmonieus type. Niet de emotionele impact, maar de technische perfectie en balans van een compositie waren voor hem het hoogste doel. “Byrds muziek is een viering van de kunst van het componeren”, zegt Armstrong. “Hij herinnert je eraan dat dingen die logisch met elkaar samenvallen van een grote schoonheid zijn. Zijn muziek bezit een mathematische structuur die uitdrukking geeft aan het idee dat alles in de wereld uiteindelijk in orde is.”

Naar welke componist Armstrongs eigen voorkeur uitgaat? “Dat is een vraag die ik mezelf vaak stel. Normaal gesproken luister ik mijn eigen opnames nooit terug, maar voor deze muziek maak ik een uitzondering, omdat ze me meevoert naar een wereld die me heel dierbaar is. Er zijn dagen waarop ik weg ben van Byrd en een hekel heb aan Bull, maar op andere dagen houd ik juist van Bull en heeft Byrd me weinig te vertellen. In beide gevallen kan ik me helemaal niets voorstellen bij de gevoelens van de dag ervoor. Dat maakt het moeilijk om te kiezen.” «

*The Visionaries of Piano Music -
werken van William Byrd en John Bull
Kit Armstrong
Deutsche Grammophon,
0028948605835*